

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 13/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného FAKTOR Legal, s. r. o., Bárdošova 2/A, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B1-6Cbi/12/2015 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-6Cbi/12/2015. Sťažovateľ navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Uznesením č. k. II. ÚS 13/2025-11 z 15. januára 2025 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie začalo podaním žaloby na Okresnom súde Bratislava I dňa 16. apríla 2015, ktorou sa správca konkurznej podstaty domáhal určenia neúčinnosti zmluvy o prevode obchodného podielu úpadcu [REDAKOVANÉ] p. v. o. d. v likvidácii, proti [REDAKOVANÉ] ako žalovanému v 1. rade a sťažovateľovi ako žalovanému v 2. rade s tým, že žalovaní budú zaviazaní vydať do konkurznej podstaty každý sumu 244 304,21 eur.

4. S účinnosťou od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva v obchodnoprávných veciach vrátane vecí podľa § 23 a § 26 až § 29 Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023 a agendy konkurzu, reštrukturalizácie, oddĺženia a obchodného registra z Okresného súdu Bratislava I na Mestský súd Bratislava III.

5. Vo veci samej súd rozhodol rozsudkom č. k. B1-6Cbi/12/2015-355 z 29. októbra 2024 tak, že žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 100 % náhradu trov konania. Predmetný rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť 21. decembra 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľa a vyjadrenie mestského súdu

6. Proti postupu mestského súdu v napadnutom konaní podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Okresný súd bol absolútne nečinný hneď v úvode konania, nečinnosť trvala viac ako 12 mesiacov, pričom postup súdu sa celkovo vyznačoval pomalosťou a väčšími časovými rozstupmi medzi jednotlivými procesnými úkonmi. Opísaný postup súdu má podľa sťažovateľa za následok, že napadnuté konanie nielenže nie je ani po vyše deviatich rokoch od jeho začatia právoplatne skončené, ale nebolo v ňom prijaté žiadne meritórne rozhodnutie.

b) Prejednávaná vec nie je po skutkovej či právnej stránke natoľko zložitá, aby odôvodňovala viac ako deväťročný súdny proces. Niektorými úkonmi síce sťažovateľ mohol prispieť k určitému predĺženiu konania, ale tieto sú v kontexte celkovej dĺžky súdneho sporu v podstate zanedbateľné. V tejto súvislosti spomenul, že spolu so žalovaným v 1. rade a so súhlasom druhej strany sporu na pojednávaní 28. marca 2023 navrhli prerušenie konania s cieľom rokovať o zmierni, na čo súd uznesením z 28. marca 2023 prerušil konanie na obdobie 6 mesiacov. Zároveň sťažovateľ požiadal o odročenie dvoch termínov pojednávaní, pričom však dôvod na ich odročenie spočíval aj v snahe uzavrieť zmier.

c) Význam predmetu konania je pre sťažovateľa nepochybný, keďže sťažovateľ v prípade úplnej úspešnosti žalobcu by bol povinný vydať do konkurznej podstaty úpadcu sumu vo výške 244 304,21 eur. Takáto vysoká suma by bola pre sťažovateľa likvidačná. Sťažovateľ musí takto už od roku 2015 žiť v strachu a neistote (právnej aj finančnej) o svoju budúcnosť, pričom perspektíva právoplatného skončenia konania je v nedohľadne.

7. Mestský súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že vo veci samej rozhodol rozsudkom z 29. októbra 2024 tak, že žalobu zamietol a žalobcovi uložil nahradiť žalovaným náhradu trov konania. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 21. decembra 2024. K dĺžke konania prispelo aj samotné správanie sporových strán. Zo strany žalobcu to bolo nepredloženie listinných dôkazov v slovenskom jazyku a následne potreba zabezpečiť ich preklad a zároveň nedôvodný návrh na zmenu účastníka konania na strane žalobcu. Zo strany sťažovateľa ako žalovaného v 2. rade to bolo nevyjadrenie sa k doručenej žalobe včas, ale až tesne pred nariadeným pojednávaním 12. septembra 2022, čím došlo k jeho zmareniu, a následne návrh na vykonanie znaleckého

dokazovania, od ktorého odstúpil. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená v čase, keď bolo v merite veci rozhodnuté v prospech sťažovateľa.

8. K ústavnej sťažnosti sa vyjadril aj zákonný sudca, ktorý uviedol, že v konaní nedošlo k zbytočným prietahom v období od 8. marca 2022, t. j. od momentu pridelenia danej právnej veci do jeho senátu. Konanie bolo predlžované predovšetkým z iniciatívy žalovaných: vyjadrením vo veci samej 4 dni pred nariadeným pojednávaním, čím došlo k zmareniu daného pojednávania s ohľadom na zachovanie 5-dňovej zákonnej lehoty na prípravu protistrany, opakovanými žiadosťami o odročenie nariadených pojednávanií, zhodným návrhom na prerušenie konania, ktorému súd vyhovel, a návrhom na vykonanie znaleckého dokazovania, od ktorého žalovaní neskôr upustili, keďže nedisponovali potrebným počtom porovnávacieho materiálu. Z ústavnej sťažnosti jasne vyplýva, že žalovaní si sú vedomí prietahov, ktoré vznikli ich pričinením, pričom vzhľadom na to, že rozsudok vo veci samej, ktorým bola žaloba zamietnutá, im bol doručený 5. decembra 2024 a ústavná sťažnosť bola datovaná 8. decembra 2024, vyznieva konanie žalovaných účelovo. Vo všeobecnosti ide o štandardnú odporovaciu žalobu, ktorá bola rozhodnutá v primeranom čase od pridelenia danej veci do senátu s prihliadnutím na procesné správanie strán sporu (na druhom otvorenom pojednávaní vo veci samej), pričom k odročovaniu a zmareniu nariadených pojednávanií došlo konaním sťažovateľa.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskom mestského súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní. Predmetom posúdenia ústavným súdom je tvrdenie sťažovateľa o tom, že napadnuté konanie je charakterizované nečinnosťou mestského súdu a jeho skočenie „*je v nedohľadne*“.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

12. Vo svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017). Samotným prerokovaním veci na všeobecnom súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená

nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

13. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka súdneho konania a (iii) postupu samotného súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

14. Spory o neúčinnosť právneho úkonu (odporovateľnosť), akým je aj napadnuté konanie, patria v aplikačnej praxi súdov spravidla medzi bežné spory a nepredstavujú zložitú rozhodovaciu agendu. Zložitosť napadnutého konania nevyplýva ani z predloženého spisu či vyjadrenia mestského súdu.

15. Ústavný súd uvádza, že napadnuté konanie začalo podaním žaloby 16. apríla 2015, pričom napriek tomu, že sťažovateľ si výzvu na vyjadrenie sa k žalobe prevzal 4. augusta 2015, na túto výzvu nereagoval a k žalobe sa v stanovenej lehote nevyjadril. Pokiaľ ide o posúdenie postupu mestského súdu, ústavný súd oboznámením sa s obsahom vyžiadaného spisu mestského súdu identifikoval viaceré obdobia nečinnosti, a to konkrétne od 29. júla 2015 (doručovanie žaloby spolu s výzvou na vyjadrenie žalovaným) do 16. mája 2017 (doručenie výzvy žalovaným na zvolenie advokáta z dôvodu povinného právneho zastúpenia v danom spore), od 12. júna 2017 (návrh žalobcu na zmenu účastníka na strane žalobcu) do 12. júna 2018 (výzva súdu subjektu, ktorého vstup do konania žalobca navrhol), od 29. júna 2018 (vyjadrenie subjektu, že nesúhlasí so vstupom do konania na miesto žalobcu) do 19. marca 2019 (uznesenie súdu o zamietnutí návrhu žalobcu na zmenu strany sporu a výzva súdu žalobcovi, či trvá na žalobe), tiež od 3. apríla 2019 (vyjadrenie žalobcu) do 9. septembra 2020 (výzva žalobcovi na preklad listín a výzva žalovaným na zvolenie si právneho zástupcu a vyjadrenie k žalobe) a napokon od 3. novembra 2021 (uznesenie súdu o znalečnom) do 27. júla 2022 (nariadenie termínu pojednávania).

16. Ústavný súd však zároveň uvádza, že skutočnosti, ktoré prispeli k predĺženiu konania, sa vyskytli aj na strane sťažovateľa. Sťažovateľ bol v priebehu konania opakovane vyzývaný na zvolenie si právneho zástupcu a vyjadrenie k žalobe (16. mája 2017, 9. septembra 2020, 11. marca 2021), pričom sťažovateľ v konaní nebol aktívny, právneho zástupcu si zvolil až v septembri 2022, oznámenie o prevzatí právneho zastúpenia sťažovateľa bolo súdu doručené 7. septembra 2022, t. j. menej ako 5 dní pred nariadeným pojednávaním (12. septembra 2022), čo vyústilo do odročenia pojednávania. Sťažovateľ zároveň avizoval prebiehajúce rokovania o zmieri, v dôsledku čoho boli odročené pojednávania nariadené na 6. december 2022 a 24. január 2023. Na pojednávaní 28. marca 2023 žalovaní (t. j. aj sťažovateľ) navrhli prerušenie konania z dôvodu prebiehajúcich rokovaní o zmieri, s čím žalobca súhlasil, a súd konanie prerušil na 6 mesiacov. K zmieri medzi sporovými stranami napokon nedošlo. Na pojednávaní 6. novembra 2023 žalovaní trvali na vykonaní dôkazu nariadením znaleckého dokazovania na účel preukázania pravosti podpisov žalovaných na zmluve o prevode obchodného podielu, v dôsledku čoho súd uskutočňoval potrebné procesné úkony (uloženie povinnosti žalovaným identifikovať miesto, kde sa nachádza originál zmluvy, vyžiadanie notárskych spisov). Súd 5. februára 2024 uložil žalovaným zložiť preddavok na trovy dôkazu a keďže žalovaní tak neučinili, boli súdom opätovne vyzvaní na jeho zloženie 9. mája 2024. Žalovaní 4. júna 2024 súdu oznámili, že na vykonaní dôkazu netrvali, pretože sa im nepodarilo zabezpečiť dostatočný počet porovnávacieho materiálu.

Sťažovateľ tak k predĺženiu konania prispel opakovanými žiadosťami o odročenie pojednávania, návrhom na prerušenie konania, ako aj návrhom na vykonanie dôkazu, od ktorého napokon upustil.

17. Ústavný súd konštatuje, že podstatné skutočnosti týkajúce sa napadnutého konania neboli sťažovateľom v ústavnej sťažnosti prezentované v úplnosti. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti okrem iného vôbec neuviedol, že pred podaním ústavnej sťažnosti došlo k vyhláseniu rozsudku vo veci samej, a to 29. októbra 2024, pričom rozsudok bol žalobcovi doručený 27. novembra 2024 a žalovaným 5. decembra 2024 (t. j. doručený sťažovateľovi tri dni pred podaním ústavnej sťažnosti). Rozsudok mestského súdu nadobudol právoplatnosť krátko po podaní ústavnej sťažnosti (žalobca odvolanie nepodal, lehota na podanie odvolania mu márne uplynula 12. decembra 2024, t. j. 4 dni po podaní ústavnej sťažnosti, a žalovaní vzhľadom na ich plný úspech v spore ani neboli oprávnení na podanie odvolania, odvolanie nepodali). Ústavný súd zároveň uvádza, že počas identifikovaných období nečinnosti mestského súdu sťažovateľ nesignalizoval nespokojnosť s priebehom konania, nedomáhal sa meritórneho rozhodnutia ani inak neprejavoval záujem o konanie, čo nesvedčí v prospech záveru o pociťovaní právnej neistoty sťažovateľom. K podaniu ústavnej sťažnosti pristúpil po vyhlásení meritórneho rozhodnutia mestským súdom, argumentujúc, že „... *perspektíva právoplatného skončenia konania je v nedohľadne...*“, čo vzhľadom na uvedené časové okolnosti vyhlásenia rozsudku, jeho doručenia sporovým stranám a podania sťažnosti vyznieva zavádzajúco.

18. Ústavný súd v tomto smere dodáva, že ESLP na poskytnutie neúplných alebo nepravdivých informácií, ktoré sa týkajú samotného jadra prípadu, nazerá tak, že môže byť posúdené ako zneužitie práva na podanie sťažnosti. V prípade zistenia takéhoto zneužitia sťažnosti ESLP sťažnosť vyhlási za neprijateľnú s poukazom na čl. 35 ods. 3 písm. a) dohovoru.

19. Z hľadiska komplexného posúdenia napadnutého konania a v konfrontácii so všetkými okolnosťami, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorým je odstránenie právnej neistoty, a nie dosiahnutie finančného zadosťučinenia, ústavný súd v danom prípade nezistil prítomnosť takých skutočností, ktoré by umožňovali vysloviť záver o namietanom porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru mestským súdom v napadnutom konaní (v ktorom už zostáva len rozhodnúť o výške trov konania), a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Ústavný súd poznamenáva, že rovnako rozhodol o ústavnej sťažnosti žalovaného v 1. rade, ktorou namietal porušenie totožných práv postupom mestského súdu v identickom konaní (pozri nález č. k. III. ÚS 690/2024-20 z 13. marca 2025).

20. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, sťažovateľ spája porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu výlučne s prietahmi v napadnutom konaní. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má kľúčové postavenie medzi právami ustanovenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy nazvanom „Právo na súdnu a inú právnu ochranu“ (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a jeho ochrana v zásade predchádza ochrane priznanej prostredníctvom ďalších základných práv ustanovených v tomto oddiele ústavy. Na základe vzájomnej súvzťažnosti medzi týmito základnými právami možno dospieť v konkrétnom prípade aj k záveru, podľa ktorého závažné porušenie niektorého zo základných práv ustanovených v čl. 46 až čl. 50 ústavy má za následok aj porušenie iného základného práva

zaručeného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Osobitne tento záver podľa názoru ústavného súdu platí o potenciálnom porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to vzhľadom na jeho spomínané kľúčové postavenie v tejto skupine základných práv, a preto ak napr. porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) prekročí takú intenzitu, že to signalizuje zo strany príslušného všeobecného súdu až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, tak možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 232/2017). V prípade s'ťažovateľa taký záver vzhľadom na negatívne posúdenie možného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov do úvahy neprichádza, a preto aj v tejto časti ústavný súd s'ťažnosti s'ťažovateľa nevyhovel.

21. V závere však ústavný súd poznamenáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade, že v ďalšom konaní opätovne dôjde k nečinnosti, prípadne neefektívnej činnosti mestského súdu (keďže úlohou mestského súdu je ešte rozhodnúť o výške náhrady trov konania), s'ťažovateľovi v obdobnej záležitosti nič nebráni opätovne sa obrátiť na ústavný súd.

22. Keďže priznanie finančného zadosťučinenia je podmienené vyslovením porušenia základných práv a slobôd [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde], ústavnej s'ťažnosti nebolo možné vyhovieť ani v časti, v ktorej sa s'ťažovateľ domáhal priznania finančného zadosťučinenia.

23. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému z účastníkov, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Keďže ústavný súd nevyhovel ústavnej s'ťažnosti v časti namietaného porušenia s'ťažovateľom označených práv, nevyhovel ani jeho návrhu na priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom (§ 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde *a contrario*).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu